

آموزه ۱

توصیه‌ها

- ✦ به هنرآموز محترم توصیه می‌شود: در هر جلسه، نکات و وسایل مورد نیاز جلسه بعد را، جهت آمادگی بیشتر هنرجویان به اطلاع آنان برسانید.
- ✦ از هنرجویان بخواهید دفترچه یادداشتی به قطع آچار (A4) با کاغذ سفید معمولی در ۱۰۰ برگ یا بیشتر تهیه کنند و هر جلسه با خود به کارگاه بیاورند و تمامی مطالب گفته شده در کارگاه را به همراه اتوهای مدادی یا ماژیک خود، در آن یادداشت و طراحی کنند.
- ✦ ابزار و وسایل مورد نیازی را که با خود به کلاس می‌برید معرفی کنید و به هنرجویان توصیه نمایید تا آن‌ها را برای جلسه آینده تهیه کنند و با خود به کارگاه بیاورند.

زمان	صفحات (۱۰-۴)
مرحل پیش از تدریس	۱ مبانی هنرهای تجسمی، عناصر و کیفیت نیروهای بصری، دیدن، کادر • درک مفهوم، دیدن و نگاه کردن و معنای کادر در هنرهای تجسمی • آشنایی با مفهوم هنرهای تجسمی و عناصر و کیفیت نیروهای بصری
	اهداف یادگیری: - درک هنری: ۱- شناخت مبانی هنرهای تجسمی و عناصر و کیفیت نیروهای بصری ۲- مشاهده و نگاه موشکافانه هنری و حافظه بصری ۳- به‌کارگیری کادر در آثار هنری ۲ - خلق هنری: به‌کارگیری عناصر و نیروهای آن در خلق آثار خویش، به‌کارگیری کادر و انواع آن در آثار خویش - نقد هنری: یادگیری بیان واقع‌بینانه، چگونگی کاربرد عناصر و نیروهای بصری در آثار خود یا دیگران یادگیری تجزیه و تحلیل، ارزیابی مشاهدات موشکافانه خود، ارزیابی از چگونگی کاربرد کادر در آثار خود یا دیگران
	۳ کلید واژه‌ها: هنرهای تجسمی، عناصر بصری، کیفیت نیروهای بصری، دیدن و نگاه موشکافانه، حافظه بصری،
	تمهیدات تدریس: - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، کتاب راهنمای معلم، گچ و تخته، تصاویری برای مفهوم دیدن و نگاه کردن، کادرهای مختلف با تصاویر مربوط به آن‌ها - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، کاغذ، مداد، وسایل سمعی و بصری - برنامه‌ریزی برای سایر موارد: چون هنرجویان با محتوای کتاب اصلاً آشنایی ندارند بهتر است اگر مجموعه آثار سال‌های قبل را در اختیار دارید، جهت آشنایی دیداری آنان با محتوای کتاب، مجموعه را به آنان نشان دهید.

		<p>روش تدریس :</p> <p>۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>۲- روش نمایشی ☐</p> <p>۳- روش بحث گروهی ☐</p> <p>۴- الگوی حل مسئله ☐</p> <p>۵- روش فعال ☐</p> <p>..... -</p>
<p>مراحل آموزش تدریس</p>		<p>نکات مفید :</p> <p>کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی : معرفی رشته‌های مختلف هنرهای تجسمی (ارائه مطالب راهنما در این مورد)، نقش هنرهای تجسمی، چگونگی کاربرد مبانی در رشته‌های مختلف هنری</p> <p>۶ - ایجاد انگیزه : استفاده از محیط داخلی یا حیاط آموزشگاه جهت آموزش موشکافانه دیدن، در صورت امکان نشان دادن آناری مرتبط با موضوع</p> <p>- توصیه‌ها : در آموزش انرژی بصری کادر مفاهیمی مانند فضا، فضای بیرونی و درونی و تأثیرگذاری فضا بر کادر، مورد بحث قرار می‌گیرد. به دلیل اهمیت موضوع در هنر، به‌ویژه هنرهای تجسمی، نمونه آثار تصویری مربوط به رشته‌های مختلف در معرض دید و گفت‌وگوی هنرجویان قرار گیرد.</p>
		<p>راهنمای تدریس :</p> <p>ابتدا معنی کلمه هنرهای تجسمی توضیح داده می‌شود. تشبیه‌های بصری در دنیای هنر به الفبای فارسی در ادبیات و لزوم شناخت و ادراک اصول و قواعد بصری و تشبیه آن به اصول و قواعد نگارش در ادبیات. سپس هنرهای تجسمی و رشته‌های آن معرفی می‌گردد. از جمله خصوصیات هنرهای تجسمی وابستگی آن‌ها به دیده شدن و تمام یا بخشی از آن‌ها مورد تأکید قرار می‌گیرد. معرفی ابزار و طرز استفاده صحیح از آن‌ها مقایسه هنرهای تجسمی با هنرهای دیگر، مانند هنرهای دراماتیک و سینما و نمایش، موسیقی و رقص. همچنین زبان گفتاری و نوشتاری مورد مقایسه قرار می‌گیرد و به لزوم وجود قوانین خاص برای ساماندهی و درک هریک از آن‌ها اشاره می‌شود. نیز عناصر بصری به نشانه الفبای زبان تجسمی و کیفیت‌های بصری به مثابه عوامل استحکام بخش به عناصر و نیروهای بصری معرفی می‌شود.</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس :</p> <p>۱- بازی خوب دیدن در کلاس، از طریق جابه‌جایی اشیاء در غیاب یک هنرجو</p> <p>۲- نمایش چند تصویر و ایجاد انگیزه برای تمرین حافظه بصری</p>

<p>مراکز پس از تدریس</p>		<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی :</p> <p>۱- تمرین‌های پژوهشی برای تعمیق فهم مطلب</p> <p>۲- اجرای تمرین‌ها برای دیدن و درک نقش کادر در هنرهای تجسمی</p> <p>۳- ارائه تمرین‌های گروهی به کمک محیط کلاس-چشم‌انداز پنجره کلاس- اشیای درون کیف هنرجویان و تصاویر پیش‌بینی شده یا محیط آموزشگاه- طراحی انواع کادر و قراردادن طراحی مربوط به هر کدام در آن‌ها (مثلاً دریا در کادر افقی)- ترکیب چند کادر بر روی یکدیگر یا در کنار همدیگر</p> <p>۴- تمرین‌هایی که با رویکرد مفاهیم ایرانی - اسلامی و اخلاق، اجتماع و محیط زیست ارتباط دارند در ارجحیت هستند.</p>	۸
		<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی : (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) ترکیب چند کادر بر روی یکدیگر یا در کنار همدیگر</p> <p>آنچه مهم است نحوه مشاهده آن‌ها و نحوه ثبت مشاهداتشان است. هنرجویان به این مسئله بی‌بیرند که هنر، انعکاس دنیای هنرمندان و نحوه مشاهدات و ریزینی آن‌ها در هویت، نگرش و جامعه و جهان تأثیرگذار است.</p>	۹
		<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته : جمع‌آوری چند تصویر که نگاه هنرمند در آن ویژه باشد- تمرین‌ها با توجه به رشته، مانند معماری تصاویر از بناها که کادرهایی در آن تصاویر مورد بررسی قرار گیرد، رشته گرافیک تصاویری از آثار گرافیکی که کادر نقش اصلی دارد. رشته طراحی دوخت، جمع‌آوری پارچه‌ها با نقوش مختلف و جای‌گذاری آن‌ها در کادرهای مختلف (عمودی، افقی و...)</p>	۱۰
		<p>نحوه تشویق : استقبال از طرح‌های خلاق (نصب طرح‌های برتر در کلاس)</p>	۱۱
		<p>ارتباط با سایر دروس : این درس سال دوم موازی با طراحی، عکاسی، چاپ دستی و تاریخ هنر ایران است. همچنین پایه‌ای برای عملکرد بهتر در دروس طراحی، دروس تخصصی هنر سایر رشته‌های هنری و سایر دروس تخصصی سال سوم است (مانند خط در گرافیک، طراحی پوستر و تصویرسازی و...)</p>	۱۲
		<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>۱- نقش و نگار و چیدمان در علوم طبیعی، از جمله ترکیب‌های مولکولی در شیمی</p> <p>۲- طبقه‌بندی فرم در زیست‌شناسی و ...</p> <p>۳- چیدمان یک اتاق یا صحنه نمایش</p> <p>۴- تخصص‌های مرتبط با چیدمان (گل‌آرایی، سفره‌آرایی)</p> <p>۵- طراحی شهری، وجود کادر در تابلوهای راهنمایی و رانندگی در کلیه بوست‌های پزشکی، داروسازی، تبلیغاتی، روزنامه‌ها و جراید.</p> <p>طبیعت در واقع منشأ الهام بخش هنر و هنرمندان معرفی می‌شود و توجه هنرجویان به قواعد و قوانین موجود در طبیعت جلب می‌گردد. وابستگی به کادر یا محدوده تصویر در هنرهای تجسمی بیان می‌شود. انواع کادرها و نیز تصاویر مربوط به آن‌ها (مثلاً درخت در یک کادر عمودی و ...)</p> <p>توضیح داده شود.</p>	۱۳

آموزه ۲

توصیه‌ها

- به طرز استفاده صحیح از راییدوگراف، جوهر کردن آن، طرز باز کردن و شستن آن اشاره شود.
- در این جلسه هنرجویان قبل از کارهای اجرایی، می‌توانند طرز استفاده از خط‌کش، شابلن و رنگ کردن با رایید را آموزش ببینند.
- نمونه آثار مینیاتور که پرداز می‌شوند و کاربرد نقطه در پرداز نمایش داده شود.
- آثار ون‌گوگ و حالت‌های قلم‌مو به صورت آثار نقطه‌ای در کارهایش ارائه و نمایش داده شود.
- (بهتر است با چسب کاغذی در چند لایه پایه‌ای برای خط‌کش‌های فلزی درست کرد تا در هنگام استفاده از رایید، جوهر روی کاغذ کشیده نشود.)

مراحل پیش از تدریس	زمان	صفحات (۱۱-۱۵)
		۲ اهداف یادگیری: - درک هنری: توصیف ارزش بصری نقطه و موقعیت آن در کادر - خلق هنری: به‌کارگیری مفاهیم عنصر نقطه در کادر و ایجاد پیام موردنظر در یک کادر - نقد هنری: اشاره به مفهوم فلسفی وحدت در کثرت (مثل کهکشان، ستاره‌ها و سیارات ...)
		۳ کلید واژه‌ها: نقطه، نقطه در طبیعت، موقعیت‌های نقطه در کادر (سبکی، سنگینی و تعلیق، اوج، فرود)، نقطه تعادل یا مرکزی - تأثیر نقطه بر کادر
		۴ تمهیدات تدریس: - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، راهنمای معلم، تصویر جهت تجزیه و تحلیل، نمونه آثار هنرجویان سال‌های قبل، کتاب‌های تصویری - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی - کاغذ آچار، مداد، ماژیک، قلم‌مو و مرکب، رایید، انواع خط‌کش و شابلون، اشیای تداعی کننده نقطه (مانند دکمه، حبوبات و قرص) - برنامه‌ریزی برای سایر موارد

		<p>روش تدریس :</p> <p>۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>۲- روش نمایشی ☒</p> <p>۳- روش بحث گروهی ☒</p> <p>۴- الگوی حل مسئله ☐</p> <p>۵- روش فعال ☐</p> <p>..... -</p>	۵
		<p>نکات مفید</p> <p>کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: کاربرد نقطه در هریک از رشته‌ها (مانند دکمه و نقوش نقطه‌ای در لباس، نقطه در نوشته‌ها و تصاویر گرافیکی، پنجره‌ها در چشم‌اندازهای شهری، کلید و پریزها در نماهای داخلی ساختمان‌ها و ...)</p> <p>=/ ایجاد/نگیژه: استفاده از شعر (مانند در دایره قسمت ما نقطه پرگاریم؛ یا، عاقلان نقطه پرگار وجودند ولی/عشق داند که در این دایره سرگردانند)، استفاده از موسیقی و تشبیه اصوات به نقاط</p> <p>- توصیه‌ها: توجه به تنوع اندازه و شکل نقاط، تناسب نقطه نسبت به کادر، به لحاظ فرمی و ظاهر، همین‌طور به لحاظ معنایی، در فلسفه هنر اشاره ساده و کوتاه شود.</p> <p>- در توضیح و ارائه نقطه از همین جلسه بهتر است مختصری در مورد تناسب نقاط در کنار یکدیگر و توازن آن‌ها به صورت بسیار ساده و قابل فهم توضیح داده شود.</p>	۶
		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): شروع درس با کمک پرسش و پاسخ و ایجاد انگیزه به نوعی استفاده از بارش مغزی - استفاده از ایجاد انگیزه که رهنمودی برای این موضوع باشد - نقطه مرکزی یا اصلی که هیچ نیرویی نمی‌تواند آن را از مرکز کادر حرکت دهد. با جابه‌جایی مختصر آن نیروهای طرفین بر آن فشار وارد می‌کنند و آن را به گوشه پرتاب می‌کنند - تأثیر کادر بر القای نقطه، نقطه سبک، نقطه سنگین - انزوا - خروج و تأثیر نقطه سبک و سنگین بر یکدیگر - جذب نقطه توسط نقطه بزرگ - تأثیر دو یا سه نقطه در کادر بر یکدیگر - نقطه در طبیعت و مثال‌هایی در این مورد (رد پای انسان بر ساحل یا برف) - نقطه دیدن یک ماشین در جاده از دور و تأثیر گذاشتن فضا بر آن - فاصله، اندازه و شکل نقطه‌ها در به وجود آوردن مفاهیم سهم به‌سزایی را ایفا می‌کند - نکته دیگر مثبت و منفی بودن نقطه است که با مثال آوردن نمونه‌هایی مانند ماه و ستاره در آسمان، نقطه منفی روشن می‌شود. آوردن نمونه‌ها می‌تواند راهکارهای خوبی برای پرورش خلاقیت در زمینه مفاهیم مورد نظر باشد. تحلیل وجود تعادل و توازن و توجه به ترکیب‌بندی (به‌طور مختصر).</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس: در این مبحث برای تفهیم درس سعی شود بیشتر از صنایع دستی ایران و از آثار هنری در طبیعت (به‌خصوص آثاری مثل آثار احمد ناد علیان) مثال آورده شود.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم: پرسش و پاسخ برای ارزیابی درک مفاهیم نقطه‌های سبک، سنگین، مرکزی و گوشه‌ای و نیز بررسی اتودهای هنر جوانان.</p>	۷

		<p>۸ تمرین‌های مفید و پیشنهادی: برانگیختن حس کنجکاوی برای بیانی متفاوت از نقطه در محیط پیرامونی زندگی - عکاسی - بهره‌گیری از مهارت‌های فردی و گروهی. در تمرین‌ها سعی شود به‌گونه‌ای ارتباط با طبیعت حفظ شود.</p>
		<p>۹ روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی: (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) - استفاده از تمام سطح کادر (فعال کردن تمام سطح کادر با توجه به فضای مثبت و منفی) - سعی در نمایش مفاهیم موردنظر - اجرا با مواد مناسب - دقت، تمیزی و اجرای صحیح.</p>
		<p>۱۰ تمرین‌های عملی متناسب با رشته: - گردش نقطه در کادر با معانی سبکی و سنگینی، خروج، پرتاب، انزوا، اوج تعلیق، نزول، تعادل، در ۹ کادر ۳×۳ (اندازه نقطه نسبت به کادر رعایت شود)، در ۱۵ کادر ۳×۳ هر ردیف ۳ کادر، در ردیف اول دو نقطه، ردیف دوم سه نقطه، ردیف سوم چهار نقطه و ... نقطه‌ها را طوری کنار یکدیگر قرار دهید تا شش نقطه در یک کادر تا مفاهیم گفته شده در کارگاه را القا کنند (هدف تناسب، تعادل) - ایجاد یک مفهوم با نقطه (شادی، غم، محبت و ...)</p>
		<p>۱۱ نحوه تشویق: نصب آثار موفق بر دیوار کلاس - تجلیل آثار موفق در کلاس با مشارکت هنرجویان - برگزاری نمایشگاه مدرسه‌ای از آثار برتر، بهره‌گیری از کارهای مطرح در اجرای گروهی با مواد متفاوت.</p>
		<p>۱۲ ارتباط با سایر دروس: - نکات مشابه درس در طراحی، توجه به نقطه‌ها در موضوعات مختلف مثل قسمت‌هایی از اشیا و چشم‌ها در صورت و ... - وجود نقطه در عکس‌های مختلف و نقش آن در عکاسی - نقطه در خوش‌نویسی - نقطه در طراحی حروف و ...</p>
		<p>۱۳ برخورد با علوم دیگر: ۱- نمای میکروسکوپی و مسلح با ابزار دیدن و نانو تکنولوژی ۲- عکاسی هوایی از مناظر زمینی ۳- دانش نجوم و ستاره شناسی ۴- توجه به نورهای شب در شهر، روستا و جاده‌ها ۵- زیست‌شناسی ۶- فرارفتن به آسمان‌ها و کل هستی (به‌صورت اسلاید یا پوستر) ۷- عمیق شدن در درون سلول‌ها و نکات بسیار ریز قابل توجه در دنیایی که با چشم عادی دیده نمی‌شود.</p>

آموزه ۳

توصیه‌ها

- هنرآموز گرامی بعضی از تمرین‌ها را می‌توان در حد اتود زدن با مداد یا ماژیک از هنرجویان خواست. تنها جهت آشنا شدن با کار راییدی و مقوای گلاسه از هنرجویان اجرای فنی بخواهید و بیشتر بر خلاقیت و تمرین در کادرهای کوچک اکتفا کنید. در اجرا، سایزهای بزرگ تحویل بگیرید. در کارهای نهایی، فقط به رایید یا سیاه و سفید و روی کاغذ بسنده نشود. از آن‌ها بخواهید از مواد مختلف بهره ببرند.
- در این درس پیام‌های بصری مانند تجمع و پراکندگی، دوری و نزدیکی، یک‌نواختی و جاذبه نقاط آموزش داده شود. پیام‌های بصری دیگر را می‌توان به دل خواه با هنرجویان تمرین کرد. (مانند ریزش، عمق، ...)
- پیام‌های فوق را می‌توان در انواع کادر (مربع، مستطیل عمودی و افقی) با هنرجویان تمرین کرد تا کادرهای مختلف را با اندازه‌های مختلف تجربه کنند.
- بهتر است از همین جلسه هنرجویان را با مفاهیم تعادل و توازن به صورت مختصر آشنا کرد.
- به اندازه نقطه در کادر، تنوع نقطه و انواع آن (هندسی و غیر هندسی) توجه شود.

مراحل پیش از تدریس	زمان	صفحات (۱۵-۱۴)	
		عنوان درس : عناصر بصری (آشنایی با موقعیت‌های مختلف نقطه در کادر)	۱
		اهداف یادگیری : - درک هنری : شناخت و درک مفهوم موقعیت‌های مختلف نقطه در کادر - خلق هنری : به کارگیری موقعیت‌های مختلف نقاط در انواع کادر توسط هنرجو - نقد هنری : نقد و بررسی موقعیت‌های مختلف نقطه در کادر توسط هنرجو و توانایی ارتباط دادن آن‌ها با محیط پیرامون و آثار هنرمندان	۲
	کلید واژه‌ها : موقعیت‌های مختلف نقطه - نقطه‌های تیره و روشن - تراکم، انبساط، یک‌نواختی و جاذبه (تنوع بصری) - حرکت بصری دوری و نزدیکی.	۳	

		<p>تمهیدات تدریس</p> <p>- ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی - راهنمای معلم - گچ و تخته - تصاویر مربوط به درس از مجموعه آموزشگاه - تصاویری از انبوه نقطه در طبیعت مانند ستارگان و ... جهت تجزیه و تحلیل</p> <p>- ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی - مقوای گلاسه و کاغذ معمولی - رایید و گراف و جوهر - خطکش فلزی - انواع شابلون - مداد - پاک کن و ... ماژیک - پارچه - چسب - قیچی</p> <p>- برنامه ریزی برای سایر موارد</p>
		<p>روش تدریس:</p> <p>۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>۲- روش نمایشی ☒</p> <p>۳- روش بحث گروهی ☒</p> <p>۴- الگوی حل مسئله ☐</p> <p>۵- روش فعال ☐</p> <p>...</p>
		<p>نکات مفید: مطالب این بحث مانند درس قبل از عناصر پایه و اساسی هنرهای تجسمی است. بنابراین لازم است هنرجویان کلیه رشته‌ها با مفهوم و معنای این بحث آشنا شوند. هنرآموز باید با فعال سازی هنرجویان جایگاه این مفاهیم را در رشته هنری مورد بحث مشخص و برجسته کند.</p> <p>- ایجاد انگیزه: ارائه تصاویری به هنرجویان برای تجزیه و تحلیل و نگهداری آن‌ها نزد خود.</p>
<p>راهنمای معلم</p>		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): شروع درس با کمک پرسش و پاسخ و ایجاد انگیزه - مثال‌هایی را از هنرجویان بخواهید تا انبوه تیرگی و روشنی را تداعی کند (انبوه مورچه‌ها بر روی یک تکه شیرینی که با یک واکنش پراکنده می‌شوند، مثال بارز و آشکاری است جهت تفهیم تراکم و انبساط) تجمع و پراکندگی، صف مرتب و ردیف هنرجویان (یک نواختی) و نبودن صف در زنگ تفریح ترکیب و جاذبه را تداعی می‌کند. کوچکی و بزرگی نقطه، کم رنگ و پررنگ بودن نقطه و فاصله‌ها، دوری و نزدیکی را القا می‌کند. دید هنرجویان را در کادر نسبت به جاهای خالی و پر (تعادل) و در تناسب نقطه‌ها با یکدیگر و ... تقویت کنید و گسترش دهید.</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس: تعدادی مهره‌های متنوع را که به همراه دارید می‌توانید آرام روی زمین پراکنده کنید تا هنرجویان با این مفهوم بهتر و بیشتر آشنا شوند.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم: پرسش و پاسخ از هنرجویان و ارزیابی آثار خود و دوستان در کارگاه توسط هنرجو</p>

	۸	تمرین‌های مفید و پیشنهادی: (۱) نمایش انواع کادر مربع، مستطیل عمودی و افقی با مفاهیم انبساط و تراکم، یک‌نواختی و جاذبه - دوری و نزدیکی (با هدف ایجاد تعادل و ترکیب زیبا و منطقی) (۲) استفاده از کاغذ کالک بر تصاویر داده شده به هنرجویان و بهره گرفتن از عنصر نقطه، تجزیه و تحلیل آن.
	۹	روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی: (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) - اتودها و اجراها نصب شوند و مورد ارزیابی قرار گیرند.
	۱۰	تمرین‌های عملی متناسب با رشته: با استفاده از پارچه با طرح‌های نقطه نقطه در انواع کادر ترکیبی، آن را نمایش دهید (کلاژ). با استفاده از تعداد نقاط در کادر عمودی و افقی ترکیب‌بندی منطقی ایجاد کنید (جاذبه). با استفاده از تعداد نقاط هم‌اندازه با فاصله‌های مساوی در کادر، یک‌نواختی را نمایش دهید.
	۱۱	نحوه تشویق: نصب آثار برتر در تابلو کلاس
	۱۲	ارتباط با سایر دروس: نقطه یکی از عناصر فیزیکی مبانی هنرهای تجسمی است که دید هنری هنرجویان را گسترش می‌دهد و در تمامی دروس تخصصی تأثیرگذار است.
مراحل پس از تدریس	۱۳	برخورد با علوم دیگر: در صنعت نساجی و طراحی پارچه، در تبلیغات هنری، تزئینات داخلی ساختمان، مانند کاغذ دیواری، کفپوش‌ها و ...

توصیه‌ها

در معماری اسلامی ایرانی به مواردی اشاره شود، از جمله به بهره گرفتن از حالات نقاط نورانی که از تابش نور در محیط اندرونی اتفاق می‌افتد و همچنین خیلی ساده به فلسفه نور و ظلمت شیخ اشراق، سهروردی و به مساجد جامع میبد، شیخ‌لطف‌الله و جامع اصفهان، فهرج یزد، ساوه و دامغان.

آموزه ۴

توصیه‌ها

- ۱- در نظر گرفتن رشته تحصیلی هنرجویان (مثل نقاشی، نقشه‌کشی و معماری، گرافیک و ...)
- ۲- آموزش نحوه استفاده از شابلون و پیستوله برای اجرای رایپدی بعد از اتود هنرجویان
- ۳- پهنای خط قابل تغییر است ولی توجه شود پهنای زیاد، خط را به سمت سطح شدن سوق می‌دهد.
- ۴- سلیقه معلم نباید خلاقیت هنرجویان را تحت الشعاع قرار دهد.
- ۵- جهت تشویق هنرجویان و اهمیت بخشی به کار آنان بهتر است از مسئولین آموزشگاه و سایر هنرجویان جهت بازدید دعوت به عمل آید.

زمان	صفحات (۲۰-۱۶)
	خط - جهت خط
مراحل پیش از تدریس	<p>اهداف یادگیری:</p> <p>- درک هنری: توصیف ارزش بصری خط و جهت خط (دسته‌بندی خطوط)</p> <p>۲ - خلق هنری: به‌کارگیری عنصر بصری خط در کادر و ایجاد مفاهیم موردنظر توسط انواع خطوط</p> <p>- نقد هنری: واکنش نشان دادن به مفاهیم عنصر خط در آثار هنری خود و هم‌کلاسی‌ها</p>
	<p>کلید واژه‌ها:</p> <p>خط، خط در طبیعت، خط عمودی، افقی، مایل و منحنی</p>
	<p>تمهیدات تدریس</p> <p>- ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی - تصویر برای تجزیه و تحلیل - تکنولوژی آموزشی شامل فیلم، عکس، سی‌دی و آلبوم آثار هنرجویان سال قبل - کتاب‌های مرتبط غیر درسی</p>
	<p>۴ - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: ۱- کتاب درسی ۲- کاغذ آچار، مداد و ماژیک برای اتود زدن - ۲- قلم‌مو، مرکب، رایپد، انواع اشیاء برای ایجاد خطوط مختلف از قبیل گوش‌پاک‌کن، چوب بستنی، پر، چوب جارو و ... ۳- خط‌کش و انواع شابلن، پیستوله برای اتود زدن و اجرای نهایی روی مقوای گلاسه ۴- اشیایی که خطوط را تداعی کنند، از قبیل کاموا، ماکارونی، مفتول سیمی و ...</p> <p>- برنامه‌ریزی برای سایر موارد</p>

مراحل تدریس		<p>روش تدریس :</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☒ ۲- روش نمایشی ☒ ۳- روش بحث گروهی ☒ ۴- الگوی حل مسئله ☐ ۵- روش فعال ☐
		<p>نکات مفید :</p> <p>کاربرد با توجه به رشته تحصیلی: کاربرد خط در طراحی - نقوش و طراحی پارچه - پوستر- آرم- آثار چاپی - معماری - کاغذ کادو- نقوش سنتی - کتاب آرای - کاربرد خط در گرافیک</p> <p>-/ ایجاد/نگیزه: انجام کار گروهی مانند استفاده از وسایل برای خلق چیدمان‌های خطی، نمایش کاغذ کادوها</p>
		<p>راهنمای تدریس: (خلاصه درس)</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- خط، خط در طبیعت، خطوط پیرامونی، خط مثبت و منفی ۲- جهت خط (عمودی، افقی، مایل، منحنی) شروع با مشاهده خطوط پیرامونی در اطراف هنرجو و آوردن مثال‌هایی از قبیل قطار، مرز سقف و دیوار و... - تفهیم دسته‌بندی خطوط از نظر جهت و مفاهیمی که با استفاده از جهت خط می‌توان نشان داد. یادآوری مفاهیم (تعادل، توازن)، ترکیب‌بندی، ریتم و فضای مثبت و منفی. استفاده از انواع ابزار برای ایجاد خط- کاربرد خط در هنرهای تجسمی و رشته‌های مختلف. <p>خلاقیت‌های حین تدریس:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- استفاده از تصویر برای نشان دادن خطوط نوشتاری، پیرامونی و ... ۲- تشویق هنرجویان به استفاده از کادرهای متنوع ۳- تهیه عکس از روزنامه و مجله ۴- بازی با کاموا و ایجاد خطوط مختلف ۵- برش دادن یک میوه و سبزیجات (برای تداعی خط) ۶- چاپ برش یک میوه یا سبزیجات مانند پیاز، کلم (با توجه به زاویه دید) <p>ارزیابی درک مفاهیم:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- پاسخ هنرجویان به کلیه مباحث اهداف رفتاری ۲- داوری (ژورژمان) راجع به کارهای هنرجویان (چون تجزیه و تحلیل آثار یکدیگر و دفاع از آثار خود، موجب اعتماد به نفس آنان می‌شود.) ۳- امتیاز دادن به تجزیه و تحلیل آثار خود و دیگران و ارائه راهکارهای مناسب برای بهبود کار

		<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی :</p> <p>۱- تمرینات صفحه ۳۸ کتاب (تمرینات پیشنهادی)</p> <p>۲- ایجاد خطوط آزاد با ابزارهای مختلف</p> <p>۳- ایجاد حرکت با کمک خطوط سیال</p> <p>۴- ترسیم خطوط محیطی اشیا</p> <p>۵- چسباندن اشیا روی مقوا</p> <p>۶- چسباندن پارچه روی مقوا</p> <p>۷- ایجاد فرورفتگی و برجستگی با کمک خط</p>	۸
		<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا):</p> <p>- داوری کارهای هنرجویان سرعت‌یادگیری آنان را بالا می‌برد و به رشد خلاقیت آنان کمک می‌کند</p> <p>۲- ذکر نقاط قوت و ضعف در کار هنرجویان برای ایجاد ترکیب‌بندی مناسب، برای اجرای کارها (۱- اجرای راییدی ۲- کولاژ ۳- آزاد و ...) و برای ایجاد دقت در اجرا نقاط قوت بچه‌ها را مهم جلوه می‌دهد و به هنرجو می‌آموزد که با تمرین، آن‌ها را با دقت انجام دهد.</p>	۹
		<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته : رشته گرافیک اجرای آثار که خط، نقش اصلی دارد (آرم، خط در گرافیک)، معماری (آنالیز خطی تصاویر بناها (رنگی یا سیاه و سفید)، رشته طراحی دوخت (آنالیز خطی مدل‌های لباس، پارچه‌ها)، ارائه طرحی نو برای لباس با استفاده از خط صنایع دستی (استفاده از خطوط منحنی جهت ارائه ختایی و اسلیمی) و نقاشی (طراحی با خط)</p>	۱۰
		<p>نحوه تشویق : نصب آثار موفق در کلاس یا راهروی هنرستان</p>	۱۱
		<p>ارتباط با سایر دروس : موازی با دروس تخصصی هنر سال دوم (طراحی، عکاسی، چاپ) و ارتباط با دروس تخصصی سال سوم و پس از آن.</p>	۱۲
		<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>- نقش خطوط در هنرهای کاربردی، مانند مبلمان و فضای شهر، باغ آرای، نقشه‌کشی و معماری - مبحث طراحی صنعتی و ... فروشگاه‌های کوچک و بزرگ - استفاده خطوط در رشته‌های فنی (طراحی سیستم کابل‌های برق شهری و ...)- نقش خطوط در پرسپکتیو - کاربرد خط نوشتاری برای روان‌شناسی - خطوط مجازی مثل ارتباط نگاه دو شخصیت در یک اثر نقاشی، در معماری، پوسته خارجی گنبد، پیشانی یا سرپایه‌های نمای صحن، پوسته داخلی ایوان مساجد اسلامی در سده‌های نخست که با آجرکاری انجام شده‌اند و حفره‌های میان آن‌ها سایه‌های تور در محیط ایجاد می‌کنند، همه به نوعی کاربرد مستقیم و غیرمستقیم عنصر نقطه و خط هستند.</p>	۱۳

آموزه ۵

توصیه‌ها

- در نظر گرفتن رشته تحصیلی هنرجویان
- چگونگی استفاده از وسایل
- تنوع کادر
- پیشنهاد پروژه‌ای که با **خط و نقطه** به یک مرحله جدیدی از موضوع برسند (ترکیب بندی، تعادل، توازن و مطالبی را که هنرجو تا اینجا آموخته است، در این پروژه به کار گیرد).

مراحل پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه: ۵ صفحات (۲۷-۲۰) حالت خط و کاربرد خط	۱
		اهداف یادگیری: - درک هنری: توصیف حالت خط و کاربرد خط - خلق هنری: به کارگیری حالت‌های خط و کاربرد آن، با استفاده از خطوط عمودی و افقی - نقد هنری: ارزیابی آثار خود و دیگران، در به کارگیری خط و ایجاد حالات مختلف خط	۲
		کلید و اژه‌ها: ضخیم و نازک، تیره و روشن، ممتد و زیگزاگ، منظم و نامنظم، تراکم و انبساط هاشورها جایگاه خط در آثار نقاشان طبیعت‌گرا. نقاشان امپرسیونیست - آثار امپرسیونیستی، آثار انتزاعی و کاریکاتور	۳
		تمهیدات تدریس: - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، تصویر برای تجزیه و تحلیل، تکنولوژی آموزشی شامل عکس و فیلم و سی‌دی و آلبوم آثار هنرجویان سال گذشته، کتاب‌های مرتبط غیردرسی - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: ۱- کتاب درسی ۲- کاغذ A۴، مداد، ماژیک برای اتود زدن ۳- قلم‌مو، مرکب، رایید ۴- انواع خط‌کش و شابلون، پیستوله جهت اتود و اجرای نهایی روی مقوای گلاسه ۵- اشیایی که تداعی‌گر خط‌اند، از قبیل کاموا، مفتول سیمی، پارچه، مقوا، چسب و قیچی - برنامه‌ریزی برای سایر موارد: بازدید از نمایشگاه‌های هنری	۴

		<p>روش تدریس :</p> <p>۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>۲- روش نمایشی ☐</p> <p>۳- روش بحث گروهی ☐</p> <p>۴- الگوی حل مسئله ☐</p> <p>۵- روش فعال ☒</p>
		<p>نکات مفید :</p> <p>کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: کاربرد خط در پارچه، آرم، اشیای سه بعدی که خط به نحوی در آن به کار رفته است، عکس و تصویر، آثار چایی، تصاویر معماری، کاغذ کادو، خط نوشتاری.</p> <p>۶</p> <p>ایجاد/نگیژه: مقداری شن رنگی داخل گلدان‌ها را هنرجویان روی روزنامه بریزند و بعد با یک وسیلهٔ نوک تیز فرورفتگی و برجستگی در روزنامه ایجاد کنند. پارچه‌های متنوع که با نقوش خطی کار شده، دیدن چند نمونه صفحه‌آرایی، کاغذ کادو.</p>
مراحل تدریس		<p>راهنمای تدریس (خلاصهٔ درس):</p> <p>۱- حالات خط (ضخیم و نازک)، تیره و روشن، قوی و ضعیف، یک‌نواخت و بریده بریده، ممتد و زیگزاگ، موجی و شکسته، منظم یا نامنظم و چگونگی استفاده از این خطوط در طبیعت</p> <p>۲- کاربرد خط در خطوط پیرامونی، تفاوت خط در آثار امپرسیونیستی و اکسپرسیونیستی و انتزاعی، ریتم خط، سایه و روشن خط، فرورفتگی و برجستگی خطوط و از این مفاهیم، تعادل، توازن و ترکیب بندی در آن‌ها.</p> <p>۷</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس:</p> <p>استفاده از تصویر برای نشان دادن خطوط نوشتاری و پیرامونی - تشویق هنرجویان به استفاده از کادرهای متنوع - عکاسی با تهیهٔ عکس از روزنامه و مجلات و ...، نمایشگاه ویژه خط، اجرای یک کارت‌پستال با ... بازی با کاموا و ایجاد خطوط مختلف.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم:</p> <p>۱- پاسخ هنرجویان به کلیهٔ مباحث اهداف رفتاری، دآوری دربارهٔ آتوهای هنرجویان، اختصاص امتیاز برای تجزیه و تحلیل آثار خود و دیگران و ارائهٔ راهکارهای مناسب برای بهبود.</p>
		<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی :</p> <p>۱- تمرینات صفحهٔ ۳۸ کتاب درسی</p> <p>۲- تمرینات پیشنهادی: ایجاد سایه و روشن با انبساط و تراکم خط یا با کمک ضخامت خط، ایجاد عمق (فرورفتگی و برجستگی) با کمک جهت خط و ریتم ایجاد حرکت با کمک خطوط سیال، اجرای یک کارت پستال با خطوط متنوع، بازی با کاموا و ایجاد خطوط مختلف و کلاژهای مختلف.</p> <p>۸</p>

		<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی: (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) داوری درباره کارهای بچه‌ها، (ذکر نقاط ضعف و قوت آثار هنرجویان و نقاط قوت را مهم جلوه دادن برای اجرای کار).</p> <p>۱- اجرای راییدی ۲- کولاژ ۳- اجرای آزاد</p> <p>برای دقت در اجرا به هنرجویان آموزش دهید که با تمرین کردن زیاد می‌توان اجرای خوب انجام داد.</p>	۹
		<p>تمرین‌های عملی متناسب با هر رشته: تمرین و تحلیل و بررسی خط با توجه به رشته تحصیلی هنرجویان انجام شود. مثلاً در رشته گرافیک، نمایش خط در طراحی، بوستر، آرم و ...، در نقشه‌کشی و معماری، نمایش خط در پروژه‌های نقشه‌کشی و ساختمان، در رشته صنایع دستی، نمایش خط در دورگیری، نمایش خطوط اسلیمی و ختایی، استفاده از خط در تزیینات سفال و انواع نقش‌های سنتی و ... (هنرآموز گرامی تمرین‌ها به صورت مختصر و ساده انجام گیرد)</p>	۱۰
		<p>نحوه تشویق:</p> <p>۱- نصب آثار موفق در کلاس یا راهروی هنرستان ۲- ذکر نقاط مثبت و نقد نقاط منفی آثار هنرجویان ۳- دعوت از مسئولین مدرسه و معلمین جهت دیدن کارهای هنرجویان دخالت دادن سلیقه معلم در کار هنرجویان.</p>	۱۱
		<p>ارتباط با سایر دروس:</p> <p>۱- همزمانی با دروس تخصصی هنر سال دوم (طراحی، عکاسی، چاپ ...) ۲- ارتباط با دروس تخصصی سال سوم و پس از آن</p>	۱۲
مراحل پس از تدریس		<p>برخورد با علوم دیگر:</p> <p>۱- نقش خطوط در هنرهای کاربردی مانند نقاشی دیواری، فضای شهری، باغ‌آرایی، نقشه‌کشی و معماری، طراحی کردن با خط برای مبحث طراحی صنعتی ... و ایجاد نقاشی مفهومی با خط کاربکتور.</p> <p>۱۳</p> <p>ارتباط با موسیقی، ایجاد خطوط با هر نوع آهنگی (نت‌های موسیقی نقطه و خط) - نقش خطوط در علم هندسه و پرسپکتیو - نقش خط نوشتاری برای بررسی روحیات افراد در علم روان‌شناسی.</p>	

توصیه‌ها

- هنرجویان در پایان این مبحث ترکیب سه عنصر نقطه و خط و سطح را تجربه کنند.
- توجه کنند به این که سطوح کوچک، گرایش به نقطه شدن دارند.
  - انواع سطوح هندسی و غیرهندسی را مدنظر قرار دهند.
  - به بررسی آثار هنرمندان سبک انتزاعی هندسی - نگارگران بپردازند.
  - مهم جلوه دادن نقاط قوت، هرچند کم اهمیت باشد به ارتقای اعتمادبه نفس هنرجو می‌انجامد.
  - هنرآموز محترم به هنرجویان توصیه کند در به‌کارگیری دایره و دیگر اشکال هندسی به منظور ارائه سطوح از نظر اندازه، دقت لازم را به‌کار بندند.
  - در نمایش سطوح، با استفاده از تکرار نقاط هم‌اندازه و یک‌نواخت و تکرار خطوط یک‌اندازه و یکنواخت و فضای هندسی مابین نقاط و خطوط، می‌توان هنرجویان را به استفاده از ریپید و مقوای گلاسه راهنمایی نمود.
  - هنرجویان را تشویق کنید تا با استفاده از کاغذ پوستی و ماژیک یا مداد، تصاویر ارائه شده به آن‌ها را به سطوح ساده هندسی یا غیرهندسی تبدیل کنند تا با معنا و مفهوم اشکال دوبعدی (سطح) بیشتر آشنا شوند.
  - توصیه مطالب درس بعد (مطالعه و وسایل موردنیاز) را به هنرجویان یادآوری کنید تا در جلسه بعد با آمادگی بیشتری حاضر شوند.

مراحل پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه : ۶ صفحات (۳۱-۲۸) سطح	۱
		اهداف یادگیری :	۲
		- درک هنری : توصیف ارزش بصری سطح - خلق هنری : به‌کارگیری عنصر بصری سطح - نقد هنری : ارزیابی آثار خود و دیگران در به‌کارگیری سطح	
		کلید واژه‌ها : سطح، سطح صاف (مستوی) و منحنی (مستدیر)، سطح‌های موجودار، سطوح هندسی (دایره، مربع، مثلث) و سطوح غیرهندسی	۳
	تمهیدات تدریس :		۴
	- ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز : کتاب درسی، تصویر برای تجزیه و تحلیل، عکس، فیلم و سی دی، آلبوم آثار هنرجویان سال گذشته، کتاب‌های مرتبط غیردرسی - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو :		
	۱- کتاب درسی ۲- مداد، ماژیک برای اتود زدن ۳- مقواهای سیاه، سفید و خاکستری، چسب و قیچی ۴- انواع شابلون و خط‌کش و پیستوله جهت اتود و اجرای نهایی روی مقوای گلاسه - برنامه‌ریزی برای سایر موارد		

۳-۱-۲ حل‌چین تدریس	۵	<p>روش تدریس :</p> <p>۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>۲- روش نمایشی ☐</p> <p>۳- روش بحث گروهی ☐</p> <p>۴- الگوی حل مسئله ☐</p> <p>۵- روش فعال ☐</p>
	۶	<p>نکات مفید :</p> <p>کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی :</p> <p>/ ایجاد/نگیزه : نصب تعدادی کاغذ باطله روی تخته کلاس یا کف اتاق و تداعی سطح و نمایش تصاویر مربوطه</p>
	۷	<p>هنرآموزان محترم، برای آگاهی و درک بیشتر این مبحث، مفاهیم زیر در کارگاه مورد بحث قرار گیرد.</p> <p>راهنمای تدریس (خلاصه درس) : تعریف سطح، سطح در طبیعت، فضای تجسمی میان سه نقطه یا حرکت خط در فضا، سطوح هندسی دایره، مربع، مثلث، سطوح صاف (مستوی) و منحنی (مستدیر)، نشان دادن سطوحی که پیش روی هنرجویان (از قبیل کتاب و رویه میز، دیوار، سقف و کف سطح حیاط یا زمین بازی) است به منظور آشنایی با سطح تصویر ناهمواری سطوحی مثل تپه‌های ماهور، کوه‌ها، سقف‌های گنبدی، با توجه به این که نمونه‌های خوبی برای سطوح منحنی یا بافت‌دار هستند. تصویر تابلوهای نقاشی برای نشان اهمیت انواع سطوح مثل سطوحی که در نگارگری یا در انتزاع هندسی به کار رفته است.</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس : بهتر است هنرجویان از مقوا و کلاژ جهت نمایش و ارائه مفاهیم سطوح پایه و ترکیب‌بندی آن‌ها استفاده کنند. با استفاده از مقواهای پاره یا لبه‌های ناصاف برای ایجاد یک دشت ناهموار و اجرای کارت پستال با سطوح مختلف با استفاده از تکنیک‌های ویژه عکاسی و حذف خاکستری‌ها می‌توان به سطوح سیاه و سفید (کنتراست) رسید.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم : با راهنمایی و هدایت هنرجویان در تفسیر یا توصیف آثار خود و همکلاسی‌هایشان میزان مفاهیم درک شده ارزیابی می‌شود.</p>
۸	<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی :</p> <p>۱- کلاژ مقوای سیاه، سفید یا خاکستری با برش به وسیله قیچی یا کاتر و یا پاره کردن</p> <p>۲- تقسیم کادر به سطوح مربع، مستطیل</p> <p>۳- ایجاد سطوح هندسی با برخورد پوششی، شفاف و ...</p> <p>۴- به عمق رفتن سطوح به کمک پرسپکتیو می‌تواند تمرین‌هایی باشد که بار علمی هنرجویان را افزایش دهد.</p>	

		<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی : (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) :</p> <p>۹- در ارزش‌یابی به کمک مجموعه آثار هنرجو می‌توان نقاط ضعف و قوت و ترکیب‌بندی کار را اصلاح کرد.</p> <p>۱۰- در داوری گروهی می‌توان سرعت آموزش را بالا برد و هنرجویان را به نقاط قوت و ضعف آثار خود واقف نمود.</p>
		<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته :</p> <p>۱- متناسب با رشته هنرجو می‌توان از کلاژ پارچه، مقوا، اشیا و ... استفاده کرد.</p> <p>۲- در رشته گرافیک می‌توان از سطوح برای بیان مفاهیم، که در درس تخصصی به صورت هدفمند تبدیل به آرم می‌شوند، استفاده کرد.</p> <p>۳- در رشته معماری (تفکیک سطوح در بناها، دکوراسیون داخلی، تقسیم فضا و پلان و ...)</p> <p>۴- در رشته طراحی دوخت (استفاده از طراحی سطوح لباس یا پارچه)</p> <p>۵- در رشته صنایع دستی (تفکیک سطوح در آثار نگارگری، صنایع چوب و ...)</p>
		<p>نحوه تشویق : نصب آثار در کلاس یا راهروی مدرسه یا نمایشگاه هنرستان، انتخاب یکی از کارهای خوب هنرجویان و اختصاص یک جایزه کوچک به آن.</p>
		<p>ارتباط با سایر دروس :</p> <p>۱- همزمانی با دروس تخصصی، درس طراحی، تاریخ هنر ایران، هنرهای سنتی، ارتباط عمودی با دروس تخصصی سال سوم و پس از آن.</p>
مراحل پس از تدریس		<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>نقش سطوح در علم فیزیک (صفحات خورشیدی، صفحات گیرنده ماهواره‌ای وسیع)، معماری (طراحی ساختمان)، دکوراسیون (معماری داخلی)، نقش سطح در علم مناظر و مرایا (پرسپکتیو)، طراحی صحنه (نمایش)</p>

آموزه ۷

توصیه‌ها

- پیشنهاد می‌شود انواع حجم‌های پایه هندسی در ترکیب‌های متفاوت در نظر گرفته شود.
- با بهره‌گرفتن از عناصر، نقطه، خط و سطح به حجم‌های مجازی برسند.
- پیشنهاد می‌شود در این بحث حجم‌های ویکتور و ازارلی، نقاشی‌های اپ ارت و سزان مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

زمان	شماره جلسه : ۷ صفحات (۳۷-۳۲)
مراحل پیش از تدریس	۱ حجم، حجم نهایی در نقاشی، حجم در مجسمه‌سازی، نور و حجم
	۲ اهداف یادگیری : - درک هنری : توصیف ارزش بصری حجم و انواع آن - خلق هنری : به‌کارگیری عنصر حجم در سطح دوبعدی و فضا - نقد هنری : ارزیابی آثار خود و دیگران در به‌کارگیری حجم و ایجاد تعادل و ترکیب‌بندی مناسب، حجم طبیعی منظم و غیرمنظم، حجم در هنر نقاشی، تأثیر نور بر حجم
	۳ کلید واژه‌ها : حجم، حجم طبیعی منظم و غیرمنظم، حجم مجازی، حجم باز، حجم توخالی، توپر، حجم‌های پایه (کره، مکعب، هرم)
	۴ تمهیدات تدریس : - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز : کتاب درسی - تصویر احجام، فیلم و سی دی کتاب مرتبط غیردرسی. - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو : کتاب درسی، کاغذ، مداد، ماژیک، قلم‌مو برای اتود زدن، مرکب و رایپد برای اجرای نهایی، چسب و روزنامه، قوطی‌های خالی مثل کبریت، مقوا و قیچی، بطری، گل، خمیر گل‌سازی سیم، گچ - برنامه‌ریزی برای سایر موارد : مشاهده ثباتی حجم و تبدیل به حجم
	۵ روش تدریس : ۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐ ۲- روش نمایشی ☐ ۳- روش بحث گروهی ☐ ۴- الگوی حل مسئله ☐ ۵- روش فعال ☐

مراحل چین تدریس	۶	<p>نکات مفید: پیشنهاد می‌شود هنرجویان هرکدام، بنا بر رشته تحصیلی خود، مبحث حجم را تجربه کنند. برای مثال، در رشته نقشه‌کشی و معماری بهتر است این مبحث به صورت احجام با مواد و مصالح مختلف ... کار شود، و در رشته صنایع دستی به صورت حجم‌های سفالی، مقوایی و حجم‌های مجازی.</p> <p>کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی:</p> <p>- ایجاد/انگیزه: نمایش حجم‌های هندسی و غیرهندسی، با مواد مختلف و نمایش حجم‌های مجازی سه‌بعدی، با استفاده از رسانه‌های تصویری.</p>
	۷	<p>راهنمای تدریس خلاصه درس: محورهای مورد بحث عبارت‌اند از:</p> <p>تعریف حجم، احجام پیرامون ما، انواع حجم طبیعی منظم و غیرمنظم، احجام پایه، چگونگی به وجود آمدن حجم‌های پایه (کره، استوانه، هرم)، چگونگی به وجود آمدن حجم‌های مجازی با سطح، حجم‌نمایی در نقاشی، حجم در مجسمه‌سازی، حجم در نقش برجسته، نور در حجم و در معماری و نقش پرسپکتیو در حجم.</p> <p>خلاقیت‌های چین تدریس: با روزنامه باطله فی‌البداهه حجمی را به وجود آورند، ماسک تهیه کنند و با سیم‌های نازک و قوطی‌های کبریت ایجاد حجم نمایند.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم: پرسش و پاسخ شفاهی درباره کلیه مباحث اهداف رفتاری، ارائه راهکار بهبود آثار هنرجویان توسط خودشان.</p>
	۸	<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی: با بهره گرفتن از موادی مانند گل، گچ دندان پزشکی و مفتول، حجم‌هایی ایجاد نمایند. با استفاده از عنصر نقطه، خط و سطح حجم مجازی ایجاد نمایند، با توجه به وجود خلاقیت در ارائه حجم‌های گوناگون می‌توان در این بخش از مسئله بازیافت مواد در به وجود آوردن احجام گوناگون کمک گرفت.</p>
	۹	<p>روش ارزش‌یابی: چگونگی به وجود آمدن حجم در سطح دوبعدی (حجم مجازی)، گسترش دادن دید هنری هنرجویان از طریق داوری (ژورژمان) کلاسی.</p> <p>ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا): ارزیابی چگونگی هماهنگی دست و ذهن و حجم‌های خیالی.</p>
	۱۰	<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته: در رشته نقشه‌کشی و معماری تهیه ماکت. در رشته صنایع دستی درست کردن زیورآلات با گل و در رشته گرافیک تهیه ساک، جعبه و ...</p>
	۱۱	<p>نحوه تشویق: نصب آثار هنرجویان در کلاس یا راهروی مدرسه و نمایشگاه هنرستان</p>
	۱۲	<p>ارتباط با سایر دروس: ارتباط با درس‌های سال دوم، مثل عکاسی، چاپ ...، کارگاه گرافیک (سال سوم)، صنایع دستی (درس سفال) و حجم‌شناسی معماری (درس ماکت).</p>
	۱۳	<p>برخورد با علوم دیگر:</p> <p>- طراحی فضای سبز، علم شیمی (تهیه مواد و مصالح لوله‌های آزمایشگاه)، علوم کامپیوتری، فیزیک (منشور آینه‌ها، الکتروسکوپ، کوره آفتابی، مکانیک (آهنربا)، تجهیزات مهندسی پزشکی</p>

آموزه ۸

توصیه‌ها

– توصیف واژه شکل و فرم، اشاره به فرم‌های دو بعدی و سه بعدی، شکل‌هایی طبیعی و غیر طبیعی که با ابزار متفاوت ساخته می‌شوند، انواع شکل هندسی یا غیر هندسی و پیچیده، تأثیر شکل از طریق بصری روی مخاطب، تغییر و ابداع شکل جدید از روش‌های متفاوت (جدایی، نمایش حجم پوشانی، تداخل، اتحاد، تفریق، تقاطع، انطباق).

– برای زیباتر شدن معنایی عنصر فوق، هنرجویان را جهت به‌کارگیری بعضی از پیام‌های بصری مانند سیاهی و سفیدی، اندازه، فضای مثبت و منفی و ... تشویق کنید (به‌طور غیرمستقیم با مفهوم کنتراست آشنا شوند).

– بیان حالات عاطفی، روانی و ذهنی با استفاده از اشکال گوناگون.

زمان	شماره جلسه : ۸ صفحات (۴۳-۳۹)	
	۱	شکل، انواع شکل، تغییر و ابداع شکل
مراحل پیش از تدریس	اهداف یادگیری : – درک هنری : توصیف ارزش بصری شکل و انواع شکل‌ها، شکل‌های پایه هندسی – خلق هنری : به‌کارگیری شکل‌های متفاوت در موقعیت‌های جدید، تغییر فرم‌های متفاوت و نمایش دادن آن‌ها – نقد هنری : ارزیابی هنرآموز از شکل و فرم در آثار خود و دیگران	
	۲	کلید و اژه‌ها : شکل، انواع شکل (شکل‌های هندسی و غیرهندسی)، ابداع شکل
	۳	تمهیدات تدریس : – ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز : کتاب درسی، عکس و فیلم و سی دی آثار هنرجویان سال گذشته، کتاب‌های مرتبط غیردرسی. – ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو : کتاب درسی، کاغذ، مداد، ماژیک برای اتود زدن، مقوا، قیچی، چسب و هر نوع وسیله‌ای که بتوان از آن فرم تهیه کرد، مثل پارچه، موکت و گونی و ... – برنامهریزی برای سایر موارد
	۴	

		<p>روش تدریس :</p> <p>۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>۲- روش نمایشی ☐</p> <p>۳- روش بحث گروهی ☐</p> <p>۴- الگوی حل مسئله ☐</p> <p>۵- روش فعال ☐</p>
	۵	<p>کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: بهتر است هنرجویان هر کدام بنا بر رشته تحصیلی خود برای ابداع و تغییر شکل تجربه حاصل نمایند. برای مثال در رشته‌های معماری و صنایع دستی روش رسیدن به اشکال پیچیده و ریتمیک منظم را به شیوه‌های کلاژ و ... انجام دهند.</p> <p>در رشته گرافیک روش رسیدن به اشکال ساده را که زیربنای دروس کارگاهی آنان در سال سوم است با رایید و گلاسه تجربه نمایند.</p> <p>با توجه به محیط پیرامونی و فضاهای بومی، هنرجویان در رشته تحصیلی خود می‌توانند به بررسی شکل و فرم بناها بپردازند.</p> <p>-/ ایجاد/نگیزه: نمایش سی‌دی‌های مربوطه و تصاویر و عکس‌های اشکال مختلف به همراه موسیقی.</p>
<p>۹ د ر ب ی ن ی ر ه ن ر ج و ی ا ن</p>		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): بهتر است در این مبحث هنرجویان هر رشته را به سمت و سوی طرح‌ها و نقش‌های بنیادی همان رشته سوق دهید. تدریس این مبحث می‌تواند در یک کارگاه سفال باشد، زیرا آنان با گل به خوبی می‌توانند فرم‌های ساده و جذاب درست کنند، داشتن اتودهایی از فرم‌های هندسی و ساده، رسیدن به فرم‌های تلفیقی و پیچیده و داشتن اتودهایی از فرم‌های متفاوت (با قیچی و مقوا). علاوه بر روش‌های کتاب (انتخاب و حذف، حذف و تکرار و برش دادن)، می‌توان روش‌های زیر را پیشنهاد داد:</p> <p>۱- روش انتخاب و اضافه؛</p> <p>۲- روش انتخاب و ترسیم شکل بدون تداخل برای نمایش یک واحد؛</p> <p>۳- روش انتخاب و ترسیم شکل با تداخل برای نمایش یک واحد؛</p> <p>۴- روش انتخاب و ترسیم شکل با تغییر در جهت و اندازه؛</p> <p>۵- روش انتخاب و ترسیم دو یا چند شکل و ترکیب آن‌ها با یکدیگر.</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس:</p> <p>۱- دانش‌آموزانی را که در ضمن تدریس به فرم‌های زیبا، خلاق و دارای ترکیب متعادل می‌رسند تشویق کنیم.</p> <p>۲- از دانش‌آموزان می‌خواهیم روی کارها و آثار خودشان بحث کنند.</p> <p>/ ارزیابی درک مفاهیم:</p> <p>۱- پرسش و پاسخ شفاهی درباره کلیه مباحث اهداف رفتاری برای ارزیابی و درک بهتر؛</p> <p>۲- ارائه راهکار بهبود و آثار هنرجویان توسط خودشان.</p>

		<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی :</p> <p>۱- تمرینات کتاب صفحه ۵۹</p> <p>۲- اجرای رایید و کلاژ، ایجاد شکل با استفاده از گِل؛</p> <p>۳- ایجاد شکل با استفاده از سه فرم اصلی و برش‌هایی به دل‌خواه (بدون دورریز فرم‌های جدید).</p>	۸
		<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) :</p> <p>- ارزش‌یابی به کمک داوری و بررسی آثار به کمک همه هنرجویان (چون اعتماد به نفس آنان را بالا می‌برد و کمک می‌کند تا نظرات خود را بیان کنند و به مرور به پختگی برسند)، خلاق بودن هر اثری که هنرجو به‌صورت فی‌البداهه ایجاد نماید.</p> <p>- اجرا اثر بر روی مقوا، گلاسه و کلاژ، به‌وجود آوردن اثر با گِل و ... .</p>	۹
		<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته : متناسب با رشته، هنرجو می‌تواند با استفاده از روش قطاعی و به‌کارگیری آن‌ها بر روی مواد دیگر مانند چوب، گچ، فلز، به اثر جدیدی دست یابد. همچنین انواع چاپ‌ها و نقوش سنتی را در محیط زندگی (هنر سنتی و حتی عکاسی از تصاویر غذاهای سنتی مثل آش، شله‌زرد و ...) تجربه کند. (سپس آن‌ها را تجزیه و تحلیل نماید).</p>	۱۰
		<p>نحوه تشویق : نصب آثار در کلاس یا راهروی مدرسه یا در نمایشگاه گروه‌های متفاوت، نمایشگاه فروش و ...</p>	۱۱
		<p>ارتباط با سایر دروس : هم‌زمانی با دروس تخصصی مخصوصاً طراحی، نقاشی، چاپ، عکاسی، گرافیک، نقشه‌کشی و معماری، صنایع دستی؛</p> <p>- ارتباط عمودی با دروس تخصصی سال سوم و پس از آن.</p>	۱۲
مراحل پیش از تدریس		<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>نقش شکل در علم (فیزیک، شیمی، روان‌شناسی، ریاضی، جامعه‌شناسی، باستان‌شناسی و ...)</p>	۱۳

آموزه ۹

توصیه‌ها

از هنرجویان بخواهید از کلیه زمینه‌های ایجاد بافت استقبال نمایند و هر کدام را تجربه کنند. توصیه می‌شود چون هنرجو با عناصر مختلف بصری آشنا شده است آن‌ها را به صورت کاربردی و زیباشناختی به کار ببرد، برای مثال:

ایجاد بافت‌های مختلف بر روی لباس و سایر وسایل و ... که گاه می‌تواند منبع درآمد نیز باشد.

مراحل پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه: ۹ صفحات (۴۸-۵۴)	۱
		بافت، انواع بافت، روش‌های ایجاد بافت	
		اهداف یادگیری:	۲
		- درک هنری: توصیف مفهوم بافت و انواع و روش‌های ایجاد آن؛ - خلق هنری: به‌کارگیری عنصر بافت و انواع و روش‌های آن در خلق آثار هنری؛ - نقد هنری: ارزیابی چگونگی کاربرد عنصر بافت در آثار هنرجو و هم‌کلاس‌هایش.	
		کلید واژه‌ها: بافت، بافت‌های ترسیمی و تصویری، بافت‌های پاشیدنی، چاپی، مهرزدنی، خراشیدنی و بافت‌های چسباندنی با مواد.	۳
	تمهیدات تدریس: - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، راهنمای معلم، تصاویر سی‌دی‌های مربوطه، تخته و گچ، آلبوم‌های مربوطه - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، کاغذ و مقواهای متنوع، رایید و مرکب، اشیای بی‌مصرف برای چاپ زدن، تیغ برای ایجاد خراش، ابزاری جهت پاشیدن و مالیدن رنگ مانند مسواک و قلم مو، خط‌کش، گواش، چسب و ... - برنامه‌ریزی برای سایر موارد: استفاده از فضای آموزشی و محیط اطراف جهت مشاهده و لمس سطح رویه اشیای دیوار، زمین، میز و نیمکت.	۴	
	روش تدریس:	۵	
	۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ۲- روش نمایشی ۳- روش بحث گروهی ۴- الگوی حل مسئله ۵- روش فعال		

	<p>نکات مفید : کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: پیشنهاد می‌شود هنرجویان هرکدام بنا بر رشته تحصیلی خود برای ایجاد بافت، ابزار و مواد مختلفی را تجربه کنند، مثلاً رشته معماری با مصالح ساختمانی نظیر گچ، موزاییک، کاهگل و ...، رشته طراحی دوخت، انواع بافت‌ها و پارچه‌ها و دکمه‌ها و ... - ایجاد/نگیزه: نمایش و ارائه نمونه‌ها و تصاویر با استفاده از رسانه‌های تصویری به همراه موسیقی.</p>	۶
	<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): هنرآموزان محترم، علاوه بر مطالب آورده شده در کتاب درسی، متذکر می‌شویم جهت تفهیم و شناخت بیشتر و بهتر مبحث بافت، هنرجویان هر رشته را به اجرای انواع بافت با مواد و مصالح مربوطه ترغیب کنید. بهتر است هنرجویان کلیه روش‌های ایجاد بافت را با ابزار و وسایل مختلف تجربه کنند، از جمله:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱- به روش مدادسای. ابزار: کاغذ معمولی و مداد اج بی (HB) یا مدادرنگی یا خودکار ۲- به روش ترسیم و تکرار. ابزار: انواع کاغذ و مقوا، مداد، خودکار و راپید و دیگر ابزار شبیه به آن‌ها ۳- روش چاپی. ابزار: انواع مقوا و مرکب و رنگ و هر وسیله‌ای که بتوان با آن روش چاپ و مهرزدن را تجربه کرد، مانند کاغذ و پارچه مجاله شده و ... ۴- روش خراشیدن و تراشیدن. ابزار: مقوا، ترجیحاً گلاسه، رنگ مرکب ۵- روش پاشیدن و مالیدن رنگ بر صفحه. ابزار: انواع مقوا، رنگ، هر ابزار که بتوان به راحتی رنگ را با آن پاشید، مانند برس مسواک ۶- ایجاد بافت به روش چسباندن مواد بر صفحه و تکرار آن‌ها. ابزار: صفحه، چسب، انواع مواد، مانند دانه‌های شن و براده، کاموا و نخ، کاغذ و مقوای ریز و قیچی شده، انواع دانه‌ها و بذرها، انواع مهره‌ها و ملیله‌ها و ... ۷- روش استفاده از مواد و مصالح، مانند مالیدن کاهگل بر بوم نقاشی، خرده‌های موزاییک و شیشه بر سطح گچی، درست کردن کتیبه‌های گلی و ایجاد بافت بر سطح آن و ... ۸- روش جمع‌آوری و طبقه‌بندی جنسیت‌ها، مانند جمع‌آوری بافت انواع پارچه با جنسیت‌های مختلف یا انواع کاغذ و مقوا با جنسیت‌های مختلف و ... <p>خلاقیت‌های حین تدریس: ارزیابی درک مفاهیم: با هدایت هنرجویان، در توضیح، تفسیر و توصیف آثار هم‌کلاسی‌های خود میزان مفاهیم درک شده آنان را می‌توان سنجید.</p>	۷

	۸	تمرین‌های مفید و پیشنهادی: علاوه بر تمرین‌های ص ۵۹ کتاب، تمرین‌های زیر پیشنهاد می‌شود: نمایش بافت‌های پیرامون به روش مدادسای، ترکیب‌بندی انواع روش‌های ایجاد بافت در یک اثر هنری
	۹	روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا): - نقد و داوری گروهی در کارگاه باعث گسترش دید هنرجو نسبت به آثار خود و دیگر هم‌کلاسی‌هایش می‌شود و آنان را در درک بیشتر و بهتر موضوع یاری می‌دهد. مشارکت هنرجویان در نقد و بررسی آثار دیگر هم‌کلاسی‌هایشان دید هنری آنان را تقویت می‌کند.
	۱۰	تمرین‌های عملی متناسب با رشته: در رشته‌های مختلف می‌توان برای ایجاد بافت، مواد و مصالح مربوطه را به کار گرفت، برای مثال در معماری، انواع شن و موزاییک، شیشه و ... در طراحی دوخت، انواع پارچه، دکمه و دوخت‌های مختلف و در نقاشی، انواع رنگ، مقوا و کاغذ.
	۱۱	نحوه تشویق: ارائه و نصب آثار هنرجویان به دیوار کارگاه و دعوت از مسئولین آموزشگاه و سایر همکاران و هنرجویان جهت بازدید از آثار آنان، نصب آثار برتر به دیوار یا در ویتترین‌های آموزشگاه برای تشویق و ترغیب آنان
	۱۲	ارتباط با سایر دروس: استفاده خلاقانه هنرجو از بافت و انواع آن در ارائه سایر دروس کارگاهی، مانند گارگاه گرافیک، تصویرسازی، عکاسی، طراحی، آثار چاپی و حجمی، ماکت، سفال و صنایع دستی و ارائه سبک‌های مختلف نقاشی، انواع دوخت‌های تزیینی در سال دوم و سوم (جهت عمیق‌تر شدن مفاهیم بافت و ...)
مراحل پس از تدریس	۱۳	برخورد با علوم دیگر: موضوع بافت در علوم دیگر از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. از انواع بافت با تکنیک‌ها و مواد مختلف می‌توان در صنعت بزرگ کاغذ و مقواسازی، صنعت نساجی و صنایع دستی منسوجات چرمی، چوب و فلز و در ارائه مبلمان منازل، ادارات و حتی فضاسازی شهری و سایر علوم بهره برد.

توصیه‌ها

با توجه به این نکته که مفاهیم ترکیب‌بندی، تناسب، تعادل و توازن از جلسه دوم یا سوم در مبحث نقطه و ... با هنرجویان کار شده است، اکنون به مطالب ناگفته در این بحث توجه شود تا هنرجویان در این زمینه‌ها از دانش کافی برخوردار شوند.

مفهوم تناسبات و تقسیمات طلایی در رشته معماری بیش از سایر رشته‌ها قابل بحث و بررسی است. لذا از سبک‌های مدرن، آثار شاخص (برج‌ها، پل‌ها، بناها، یادبودها و استندها) را تعیین می‌کنند و مورد بررسی قرار می‌دهند.

مراحل پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه: ۱۰ صفحات (۴۷-۴۴) (۷۱-۶۰) ترکیب، تناسب، تناسب طلایی، تعادل و توازن	۱
		اهداف یادگیری: - درک هنری: توصیف معنا و مفهوم ترکیب، تناسب و تناسب طلایی، تعادل و توازن و کاربرد آن؛ - خلق هنری: به‌کارگیری مفاهیم ترکیب، تناسب، تناسب طلایی، تعادل و توازن در آثار هنری؛ - نقد هنری: ارزیابی آثار خود و دیگران در به‌کارگیری مفاهیم ترکیب، تناسب، تناسب طلایی، تعادل و توازن؛	۲
		کلید واژه‌ها: تناسب، تقسیمات یا تناسبات طلایی، تعادل، تعادل بصری، تعادل متقارن، تعادل غیرمتقارن، توازن، ترکیب، زمینه و کادر، ترکیب قرینه، ترکیب غیرقرینه.	۳
		تمهیدات تدریس - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، راهنمای معلم، رسانه‌های تصویری و آثار مربوط به هنرمندان و هنرجویان، تخته و گچ؛ - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، کاغذ، مداد، خط‌کش، مقوای گلاسه، رایید و جوهر، شابلون، پرگار، گونیا، نقاله و تصاویر جهت تعیین تناسبات طلایی؛ - برنامه‌ریزی برای سایر موارد: در صورتی که از قبل برنامه‌ریزی شده باشد، بازدید از نمایشگاه‌های نقاشی، نقاشی ایرانی و آثار گرافیکی یا معماری و بحث و بررسی آثار از نظر ترکیب‌بندی، تعادل و توازن توسط هنرجویان. - برنامه‌ریزی برای سایر موارد	۴

		<p>روش تدریس :</p> <p>۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>۲- روش نمایشی ☐</p> <p>۳- روش بحث گروهی ☐</p> <p>۴- الگوی حل مسئله ☐</p> <p>۵- روش فعال ☐</p>
		<p>نکات مفید :</p> <p>کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: با توجه به این نکته که مفاهیم فوق تقریباً در خلق آثار هنرمندان کلیه رشته‌های هنری تأثیر و جایگاه ویژه دارد. بنابراین هنرجویان تمامی رشته‌ها لازم است به‌طور اعم و اخص با مفاهیم و مباحث فوق آشنا شوند و در کلیه آثار خود با بهره‌گیری از انواع عناصر، آن‌ها را به‌کار گیرند.</p> <p>-/ ایجاد/نگیزه: نمایش و ارائه تصاویر آثار هنری هنرمندان بزرگ، از جمله آثار لئوناردو داونچی (شام آخر، یا تصویر ۴۲ کتاب ص ۶۱)، همچنین آثار خود هنرجویان در ایجاد انگیزه و هدف آنان می‌تواند ثمربخش باشد.</p>
<p>۳ روش تدریس</p>		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): در بیان مباحث ترکیب‌بندی، تعادل، توازن و تناسب یادآوری و ذکر مباحث گفته شده از قبل، قابل توجه است. ضمناً به مباحث ناگفته در این زمینه‌ها اکتفا شود. مطالبی را که در این بین می‌توان به آن‌ها توجه و اشاره نمود، عبارت‌اند از: توجه به چگونگی ترکیب کردن عناصر و اصول و قواعد آن‌ها در یک اثر موفق، وحدت اجزا با یکدیگر، تأثیر زمینه و کادر بر معنای عناصر و کیفیات، تأثیر فضای مثبت و منفی بر یک ترکیب‌بندی موفق، تأثیرگذاری انتخاب نوع کادر بر ترکیب‌بندی، تأثیر وجود تعادل بصری بر اثر موفق، تأثیر تناسب و هماهنگی عناصر بر ترکیب موفق، تأثیر زیرساخت‌های هندسی بر آثار هنرمندان بزرگ، ترکیب‌بندی قرینه با محورهای افقی، عمودی، مورب، ترکیب‌بندی غیرقرینه بر اساس ارزش و انرژی‌های بصری، تناسب و رابطه هماهنگ میان اجزا، تأثیر تعادل و بی‌تعادلی بر اثر تأثیر تیرگی و روشنی، رنگ، اندازه، محل قرارگرفتن عناصر بر یک اثر متعادل، تعادل متقارن، تعادل غیرمتقارن، تأثیر میزان تیرگی و روشنی، بزرگی و کوچکی و فاصله در به‌وجود آمدن توازن در یک اثر.</p> <p>هنرآموزان محترم پس از گفتن مطالب فوق، که هنرجویان عملاً آن‌ها را در ترکیب‌بندی‌های آثار خود به‌کار گرفته‌اند، مبحث تناسب طلایی را به همراه نمونه‌ها و فرمول‌های ارائه شده در کتاب مورد بحث و بررسی قرار دهند. محورهای مورد بحث پیرامون این مطلب عبارت‌اند از: تشخیص تناسب میان اجزا و عناصر یک اثر، تناسب میان اندازه‌ها و رنگ‌ها، تناسب و تقسیمات طلایی، تقسیم پاره‌خط و مستطیل با استفاده از نسبت‌های طلایی جهت رسیدن به تناسب بصری زیبا و نسبت منطقی و دستیابی به کادر طلایی.</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس: استفاده از رسانه‌های تصویری (معماری یونان باستان - آناتومی بدن انسان و نسبت‌های آن - معماری ایرانی تخت جمشید، میدان نقش جهان، رواق‌ها، جایگاه سنگ آب در مساجد و ...)</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم: هنرجویان با راهنمایی هنرآموز از طریق توصیف و تفسیر آثار خود و هم‌کلاسی‌ها میزان مفاهیم درک شده خود را ارزیابی و بررسی کنند.</p>

	۸	تمرین‌های مفید و پیشنهادی: پاره‌خط و مستطیلی را با کمک ابزار مورد نیاز به تناسبات طلایی تقسیم کنید. در کادرهای عمودی و افقی با استفاده از اصول و قواعد بصری ترکیب‌بندی زیبایی ایجاد کنید (هدف ایجاد تعادل و تناسب).
	۹	روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا): ارائه آثار با توجه به مفاهیم فوق از طرف هنرجویان و ارزیابی آثار فوق، داوری کارگاهی و نقد و بررسی آثار هنرجویان.
	۱۰	تمرین‌های عملی متناسب با رشته: از هنرجویان بخواهید تا تصاویر به همراه آورده را با استفاده از کاغذ کالک و مداد و خط‌کش، ضمن تجزیه کردن، نقاط و نسبت‌های طلایی آن‌ها را ترسیم نمایند (تصاویر می‌توانند نمای یک ساختمان، یک نقاشی ایرانی، یک اثر گرافیکی پوستر از آثار مرحوم استاد ممیز با نقاشی کلاسیک باشد).
	۱۱	نحوه تشویق: نصب آثار برتر در کارگاه و ارائه آن‌ها در مجلات آموزشگاه یا در مجلات محلی و در آموزش و پرورش، جدا کردن آثار برتر هنرجویان و نگهداری آنان در آلبوم آموزشگاه.
	۱۲	ارتباط با سایر دروس: مباحث فوق دامنه دید هنری هنرجو را گسترش می‌دهد و آن را تقویت می‌کند. بنابراین، مطالب ذکر شده را می‌توان یکی از با اهمیت‌ترین عوامل ساختاری و زیربنایی کلیه دروس تخصصی به‌شمار آورد.
مراحل پس از تدریس	۱۳	برخورد با علوم دیگر: اگر به‌دقت بررسی کنیم متوجه می‌شویم که اصول تناسب، تعادل، توازن و ترکیب‌بندی در علوم زیست‌شناسی و آناتومی، صنایع فنی و خودروسازی، عمران و ساختمان، مبلمان شهری، باغ‌آرایی، از جایگاه ویژه برخوردار است.

آموزه ۱۱

توصیه‌ها

هنرجویان می‌توانند بحث کنتراست را با کاغذ و مقوای سفید و سیاه در ابعاد و کادرهای مختلف، با رعایت اصول و قواعد مربوطه، تجربه کنند.

همچنین می‌توانند در یک فرم ساده، نمایش حرکت را با استفاده از تکنیک‌های مربوط به انیمیشن ارائه دهند.

و نیز با بهره‌گرفتن از سبک فوتوریسم می‌توانند حرکت را مورد بحث و بررسی قرار دهند. برای ایجاد خطای دید به منظور پوشش مشکلات اندامی می‌توان از این مفاهیم بهره برد (گرفتن ساسون در لباس، کاربرد چین و استفاده از خطوط عمودی و افقی پارچه).

هنرجویان، با توجه به تمامی دانسته‌ها (اصول و قواعد تعادل، تناسب و توازن...)، در سه کادر مربع، مستطیل افقی و مستطیل عمودی به کمک تمام عناصر، ترکیب‌بندی زیبا و منطقی به‌وجود آورند.

مراحل پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه: ۱۱ صفحات (۸۲-۷۲) کنتراست، حرکت، ریتم (ضرب آهنگ)	۱
		اهداف یادگیری: - درک هنری: توصیف مفاهیم کنتراست، حرکت، ریتم توسط هنرجویان؛ - خلق هنری: به‌کارگیری مفاهیم کنتراست، حرکت و ریتم در خلق آثار هنری توسط هنرجویان؛ - نقد هنری: ارزیابی و تحلیل چگونگی به‌کارگیری مفاهیم کنتراست، حرکت و ریتم در آثار هنرجویان.	۲
		کلیدواژه‌ها: کنتراست، تباین، تضاد، حرکت، ضرب آهنگ، ریتم، تکرار یک‌نواخت، تکرار متناوب، تکرار تکاملی، تکرار موجی	۳
		تمهیدات تدریس - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، راهنمای معلم، گچ و تخته، نمونه‌های تصویری مربوطه، رسانه‌های تصویری - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، مقوای گلاسه و رایپد و جوهر، کاغذ معمولی و مداد، خط‌کش و شابلون مقوای سیاه و سفید و چسب. - برنامه‌ریزی برای سایر موارد	۴

۵	<p>روش تدریس :</p> <p>۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>۲- روش نمایشی ☐</p> <p>۳- روش بحث گروهی ☐</p> <p>۴- الگوی حل مسئله ☐</p> <p>۵- روش فعال ☐</p>
۶	<p>نکات مفید : تقریباً هنرجویان کلیه رشته‌ها تاحدودی غیرمستقیم با مفاهیم حرکت و ریتم و کنترست از مباحث اولیه آشنا شده‌اند و آن‌ها را در آثار خود به‌کار گرفته‌اند. حال با توجه به اهمیت ویژه این مفاهیم در ساختار یک اثر هنری بهتر است مطالب جزئی‌تر و دقیق‌تری در اختیار هنرجویان کلیه رشته‌ها قرار گیرد.</p> <p>کاربرد، یا توجه به رشته تحصیلی :</p> <p>- ایجاد/انگیزه : استفاده از رسانه‌های تصویری جهت نمایش کنترست، حرکت و ریتم در مناظر طبیعی به همراه موسیقی و نمایش نمونه‌های انیمیشن داستان‌های مصور (کیت استریپ) مشارکت هنرجویان در مباحث مربوط به آنان انگیزه و هدف می‌بخشد.</p>
۷	<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس) : هنرجویان با مباحث ذکر شده از قبل آشنا شده و در آثار خود تاحدودی آن‌ها را به‌کار گرفته‌اند. هنرآموز، ترجیحاً در این جلسه به شکل مجزا و کامل مطالب و مفاهیم فوق را بیان کند تا در تمرین‌های عملی گفته شده بر دانش آنان افزوده شود.</p> <p>مباحث پیرامون این مفاهیم : معنا و مفهوم کنترست، تضاد و تباین، نقش کنترست در انتقال معانی یک اثر هنری، تأثیرگذاری کنترست و نبود آن بر یک اثر هنری، اشاره به یک‌نواختی در یک اثر هنری، وجود کنترست به‌واسطه جهت، اندازه‌های مختلف، توخالی و توپر بودن عناصر، ضخامت و نازکی، کوتاهی و بلندی، سیاهی و سفیدی و ... در حرکت : تکرار و توالی عناصر، ایجاد حرکت با استفاده از جابه‌جایی و تداخل، ضخیم و نازک شدن خطوط، تکرار بزرگی و کوچکی، نمایش خطوط دور شونده، تکرار و تغییر تیرگی، تکرار یک‌نواخت، تکرار متناوب، تکرار تکاملی و تکرار موجی.</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس : در حین تدریس می‌توان نمونه‌های انیمیشن را نمایش داد.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم : با توصیف داوطلبانه یکی از هنرجویان (تصویر ۳۰-۴ ص ۷۷) و مشارکت در تکمیل و بررسی اثر، توسط هنرجویان دیگر، میزان ادراکشان در مباحث فوق ارزیابی می‌شود.</p>

	<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی :</p> <p>انواع عوامل تأثیرگذار بر کنتراست را در یک ترکیب‌بندی، با تکنیک دل‌خواه، اجرا نمایید. انواع ریتم‌های بصری را در چهار کادر مجزا اجرا نمایید. مفهوم حرکت را با عناصر نقطه، خط و سطح نمایش دهید (اجرای فنی).</p> <p>تمرین پیشنهادی :</p> <p>با استفاده از اثر ون‌گوگ (شب پرستاره) [ص ۷۷ موضوع جدید] مکان مورد علاقه خود را (شیراز پرستاره، کرمان پرستاره و ...) تحت عنوان یک پروژه گروهي یا شخصی انجام دهد.</p>	۸
	<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) : نقد و بررسی آثار خلق شده، توسط هنرجویان در یک داوری کارگاهی و ارائه مفاهیم آن‌ها در یک مجموعه زیبا و خوشایند.</p>	۹
	<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته :</p> <p>تمرینات مناسب برای مفاهیم فوق در کلیه رشته‌های هنری مصداق دارد. در رشته صنایع دستی عناصر بصری حاکم در بحث کنتراست، ریتم و حرکت را می‌توان به فرم‌های برگ‌ها و گل‌های ختایی تبدیل کرد. در طراحی دوخت، از انواع دوخت‌ها با هدف رسیدن به کنتراست، ریتم و حرکت و نیز از ابزاری مانند دکمه‌ها و حاشیه‌ها و ... می‌توان استفاده کرد.</p>	۱۰
	<p>نحوه تشویق :</p> <p>تهیه یک پروژه نهایی از آثار انفرادی همزمان و چسباندن آن‌ها در کنار هم و نصب آن بر دیوار آموزشگاه با تفکیک موضوعات کنتراست، ریتم و حرکت در سه تابلوی مجزا.</p>	۱۱
	<p>ارتباط با سایر دروس :</p> <p>مفاهیم گفته شده یکی از مهم‌ترین عوامل زیربنایی کلیه دروس تخصصی در همه رشته‌های هنری است.</p>	۱۲
مراحل پیش از تدریس	<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>این مفاهیم در علوم و صنایع مختلفی کاربرد دارد، از جمله در صنایع چوب، صنایع نساجی و چرم و پوشاک، فضاسازی شهری، سینما و انیمیشن، صنعت خودروسازی و عمران و شهرسازی.</p>	۱۳

آموزه ۱۲

توصیه‌ها

استفاده از تکنیک‌های مختلف با ابعاد متنوع در ایجاد انواع فضاسازی‌ها، هنرجویان را تشویق و ترغیب می‌نماید.

استفاده خلاقانه از انواع فضاسازی‌ها تا بهره بردن از فن کلاژ و عکاسی در ارائه و خلق آثار هنری هنرجویان را بیشتر و بهتر با این مبحث آشنا می‌سازد.

آنچه در این مبحث از اهمیت بیشتری برخوردار است، بررسی و تحلیل آثار هنرمندان بزرگ و ارزیابی فضاهاست.

مفهوم فضا در رشته‌های مختلف هنری با ارائه فیلم و تصاویر. برای مثال، در معماری فضاهای معماری داخلی و خارجی، فضاهای مدرن و کلاسیک و فضاهای سنتی ایرانی ... نمایش داده شود.

در جلسه آخر (نیم‌سال اول) وسایل مورد نیاز جهت بخش دوم کتاب به هنرجویان توصیه شود.

پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه: ۱۲ صفحات (۸۹-۸۳) فضا در هنر تجسمی:	۱
		اهداف یادگیری: - درک هنری: توصیف مفهوم و معنای فضا در هنرهای تجسمی، توسط هنرجویان؛ - خلق هنری: به کارگیری انواع فضا در خلق آثار هنری، توسط هنرجویان؛ - نقد هنری: ارزیابی و تحلیل آثار هنرمندان و هنرجویان در چگونگی به کارگیری انواع فضاها.	۲
		کلید واژه‌ها: فضای تجسمی، فضای سه بعد نما (واقع‌گرا)، فضای دوبعد نما (غیرواقع‌گرا)، فضای همزمان (تلفیقی)، فضای وهمی و خیالی (نماگرا).	۳
		تمهیدات تدریس: - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، راهنمای معلم، تصاویر و سی‌دی مربوطه و آلبوم تصاویر و آثار هنرجویان، تخته و گچ؛ - ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، مقوای گلاسه و رایید و جوهر رایید، مقوا و مواد دورریختنی، مداد، ماژیک، خط‌کش؛ - برنامه‌ریزی برای سایر موارد: آوردن تصاویر آثار هنرمندان، توسط هنرجویان.	۴

		<p>روش تدریس :</p> <p>۱- روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>۲- روش نمایشی ☐</p> <p>۳- روش بحث گروهی ☐</p> <p>۴- الگوی حل مسئله ☐</p> <p>۵- روش فعال ☐</p>	۵
		<p>نکات مفید :</p> <p>کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: پیشنهاد می‌شود هنرجویان رشته‌های متفاوت فضاسازی‌های مختلف را تجربه نمایند. برای مثال: در رشته صنایع دستی خلق یک تابلوی نگارگری با استفاده از فضای تلفیقی</p> <p>-/ ایجاد/نگیزه: استفاده از رسانه‌های تصویری انواع فضاها را تجسمی واقعی و غیر واقعی از آثار هنرمندان بزرگ به همراه موسیقی، هنرجویان را به وجد و نشاط می‌آورد و در آنان ایجاد انگیزه می‌کند.</p>	۶
<p>۳ حل چین تدریس</p>		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): الف) مفهوم و معنای فضا در هنرهای تجسمی، ب) انواع فضاسازی‌ها، فضاسازی دوبعدی و روش‌های ایجاد آن، فضاسازی سه‌بعدی و روش‌های ایجاد آن، فضاسازی تلفیقی و روش خلق آن، فضاسازی وهمی و روش خلق آن و مثال‌ها و نمونه‌های مربوطه در معرض دید هنرجویان قرار گیرد. برخی از آثار هنرمندان بزرگ توسط هنرجویان نقد و بررسی شود.</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس: چیدمان عناصر و اشیای موجود در کلاس، بدون آن‌که رابطه منطقی بین آن‌ها وجود داشته باشد (جهت تأکید بر فضای وهمی). برای نمایش دیگر فضاها می‌توان از اشیای موجود در کلاس بهره برد.</p> <p>/ ارزیابی درک مفاهیم: با نقد و بررسی یکی از آثار سالوادر دالی یا علی‌اکبر صادقی، توسط هنرجویان، میزان درک آن‌ها در مباحث ذکر شده ارزیابی می‌شود.</p>	۷
		<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادهای: از هنرجویان بخواهید تا فضاهایی با چیدمان‌های متنوع و مختلف در فضای خارجی مانند پارک، حیاط منزل، اتاق خواب ایجاد و از آن‌ها عکس‌های مختلف تهیه کنند تا پس از چاپ، به‌صورت آنالیز یا کلاژ، به فضای جدیدی دست یابند.</p>	۸
		<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا):</p> <p>- نقد و بررسی کلیه آثار ارائه شده با مفاهیم مطرح شده فضاسازی‌ها از طرف هنرجویان، توسط هنرآموز و در نظر گرفتن خلاقیت و ترکیب‌بندی ارزش‌یابی در آثار آنان، از طریق نقد و داوری و ارائه مجموعه‌های مربوطه.</p>	۹

	<p>۱۰. تمرین‌های عملی متناسب با رشته : هنرجویان کلیه رشته‌ها تمامی فضاسازی‌ها را تجربه کنند و علاوه بر آن‌ها در رشته صنایع دستی : از گل و بوته و برگ‌های سنتی برای به وجود آوردن فضاسازی در آثار خود استفاده کنند. در رشته معماری : از فرم و شکل‌های ساختمانی و المان‌های مربوطه در فضاسازی‌های خود بهره ببرند. در رشته نقاشی : از انواع فضاها برای خلق سبک‌های متداول می‌توانند بهره گیرند.</p>
	<p>۱۱. نحوه تشویق : جهت تشویق و ترغیب هنرجویان می‌توان کارگاه را در یک فضای سبز (از قبل پیش‌بینی شده) تشکیل داد.</p>
	<p>۱۲. ارتباط با سایر دروس : مفهوم عینی و ملموس فضا و ایجاد آن در آثار هنری رابطه تنگاتنگ با کلیه دروس تخصصی دارد، از جمله : فضاها در آثار گرافیکی، تصویرسازی، چاپی، مناظر و مرایا (پرسپکتیو)، طراحی، نقاشی‌های ایرانی و کلاسیک و مدرن، هندسه نقوش، تاریخ هنر ایران و جهان، طراحی سنتی، ساخت ماکت، ترسیم نقشه‌های ساختمانی با بیان دو بعدی، سه بعدی و تلفیقی و همی تأثیرگذارند.</p>
مراحل پیش از تدریس	<p>۱۳. برخورد با علوم دیگر : تصاویر نقشه‌های جغرافیا، نجوم، زیست‌شناسی و ... (این تصاویر هم می‌توانند دو بعد نما باشند هم سه بعدنما).</p>